

Karanlık Dörtlü (K4) Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Temel Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

Berra BEKİROĞLU*

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

berra.bekiroglu@stu.fsm.edu.tr

ORCID : 0000-0002-4376-5973

Arkun TATAR

Manisa Celâl Bayar Üniversitesi

arkuntatar@yahoo.com

ORCID : 0000-0002-2369-9040

Gaye SALTUKOĞLU

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

gsaltukoglu@fsm.edu.tr

ORCID : 0000-0002-6249-6246

ÖZET

Bu çalışmada, subklinik sadizmin de dahil edilmesiyle kapsamı genişleyen karanlık kişilik özelliklerini, bütüncül biçimde değerlendirebilecek, Türkçe bir karanlık dörtlü ölçeği geliştirmek ve bu ölçeğin temel psikometrik özelliklerini incelemek amaçlanmıştır. Çalışma, ön uygulama (n = 156) ve madde seçme aşamasını içeren ana uygulama (n = 570) olmak üzere iki aşamada yürütülmüştür. Ön uygulamada oluşturulan taslak madde havuzu, madde seçimi için yapılandırılmış ve ana uygulamada yapılan analizler doğrultusunda ölçeğin nihai formu oluşturulmuştur. Madde analizi ve Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yöntemlerinin döngüsel bir şekilde kullanılmasıyla yürütölen analizler sonucunda her biri 10 maddeden oluşan dört faktörlü (makyavelyanizm, narsisizm, psikopati ve sadizm), toplam 40 maddelik bir ölçek geliştirilmiş ve Karanlık Dörtlü (K4) Ölçeği olarak isimlendirilmiştir. Elde edilen dört faktörlü yapı, toplam varyansın %46,60'ını açıklamıştır. Faktörlerin iç tutarlılık güvenirlilik katsayıları ise 0,77 ile 0,91 arasında değişiklik göstermiştir. Geçerlik çalışması kapsamında gerçekleştirilen Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA), ölçeğin çok güçlü olmasa da kabul edilebilir sınırlara yakın uyum indekslerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca ayırt edici geçerlik kapsamında uç gruplar oluşturularak yapılan bağımsız örneklemler için t-testi analizleri, ölçeğin düşük ve yüksek düzeydeki karanlık

* Sorumlu yazar

Makale yazarın tezinden üretilmiştir.

Makalenin Geliř Tarihi: 18/07/2025 - Makale Kabul Tarihi: 23/07/2025

DOI:10.17932/IAU.ASD.2015.007/asd_v01i3002

dörtlü kişilik özelliklerini ayırt etme gücüne sahip olduğunu göstermiştir. Tüm bu bulgular çerçevesinde, karanlık kişilik özelliklerinin ölçülmesine yönelik Türkçe literatürde önemli bir boşluğu dolduran K4 Ölçeği'nin psikometrik açıdan temel gereklilikleri karşıladığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: karanlık dörtlü, makyaveyanizm, narsisizm, psikopati, sadizm

Development of the Dark Tetrad (d4) Scale and Examination Of Its Basic Psychometric Properties

ABSTRACT

This study aimed to develop a Dark Tetrad Scale in the Turkish language that holistically assesses dark personality traits, broadening its scope by including subclinical sadism, and to examine its basic psychometric properties. The study was conducted in two phases: a pilot study (n = 156) and a main study (n = 570) which included item selection. The draft item pool created in the pilot study was restructured for item selection, and the final version of the scale was developed based on analyses conducted in the main study. As a result of the analyses carried out via the cyclical use of item analysis and Exploratory Factor Analysis (EFA) methods, a scale with four factors (Machiavellianism, narcissism, psychopathy, and sadism), each of which was composed of 10 items and totaling 40 items, was developed and named as the Dark Tetrad (D4) Scale. This four-factor structure accounted for 46.60% of the total variance. The internal consistency coefficients of the factors ranged from .77 to .91. Confirmatory Factor Analysis (CFA), conducted as part of the validity assessment, revealed that although the scale's fit indices were not exceptionally strong, they were nevertheless close to acceptable levels. In addition, t-test analyses for independent samples, conducted by creating extreme groups within the scope of discriminant validity, demonstrated that the scale has the capacity to distinguish between low and high levels of dark tetrad personality traits. These findings suggest that D4 Scale, which fills an important gap in the Turkish literature on measuring dark personality traits, meets basic psychometric standards.

Keywords: dark tetrad, machiavellianism, narcissism, psychopathy, sadism

GİRİŞ

Yaklaşık yirmi yıl önce Paulhus ve William (2002) tarafından ortaya atılan karanlık üçlü (dark triad) kavramı, kişiliğin genel örgütlenmesinin dışında kalan, istenmeyen, itici ve olumsuz yönlerine ilişkin artan bir bilimsel ilgiyi başlatan önemli bir çerçeve sunmuştur (Meng ve ark., 2022). Bu kavramsallaştırma, makyavelyanizm, narsisizm ve psikopati olmak üzere üç karanlık kişilik özelliğini kapsamaktadır. Söz konusu özelliklerin empati eksikliği, uyumsuzluk, saldırganlık, duygusuzluk ve manipülasyon gibi unsurları içeren ortak bir antagonistik çekirdeği paylaştıkları ileri sürülmektedir. Bu kişilik özelliklerinin subklinik düzeyde ele alındıkları ve genel popülasyonda farklı yoğunluklarda gözlemlenebildikleri belirtilmektedir (Blötner ve Beisemann, 2022; Paulhus ve ark., 2021b; Zeigler-Hill ve Marcus, 2016).

Bu üçlü yapıdan ilki olan makyavelyanizm (machiavellianism), Niccolò Machiavelli'nin siyasal düşüncelerinden esinlenilerek, Christie ve Geis (1970) tarafından kişilik literatürüne kazandırılmıştır (Fehr ve ark., 1992; Wilson ve ark., 1996). Daha sonra Jones ve Paulhus (2009), yalnızca Machiavelli'nin değil aynı zamanda askeri stratejist Sun Tzu'nun da benzer temaları vurguladığına dikkat çekerek bu kavramın tanımını genişletmişlerdir. Bu bağlamda makyavelyanist bireyler, manipülatif, çıkar odaklı, stratejik yönelimli, sinik (cynical) bir dünya görüşüne sahip, soğukkanlı ve ortalama ya da üzerinde dürtü kontrolüne sahip bireyler olarak tanımlanmaktadır (Jones ve Paulhus, 2014; Vize ve ark., 2018). Narsisizm ise kökeni klinik literatüre dayanan, ancak zamanla kişilik araştırmaları bağlamında subklinik düzeyde ele alınan bir başka kişilik özelliğidir. Geleneksel olarak narsisistik kişilik bozukluğu biçiminde patolojik düzeyde incelenen bu yapı, ilerleyen yıllarda daha geniş bir spektrum çerçevesinde değerlendirilmiş ve yalnızca işlevsiz değil, aynı zamanda işlevsel yönleri de bulunan bir kişilik özelliği olarak kavramsallaştırılmıştır. Güncel literatürde narsisizmin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu görüşü benimsenmiş ve özellikle büyüklenmeci (grandiose) ve kırılğan (vulnerable) olmak üzere iki temel boyutta ele alındığı konusunda genel bir uzlaşma oluşmuştur. Büyüklenmeci narsisizm, kişinin kendisini, üstün ve ayrıcalıklı görmesi, benmerkezci, kibirli, görkemli bir öz imaja sahip olması, sömürücü kişilerarası ilişkiler kurması ve sömürücü olmayı kendinde hak görmesi gibi eğilimler taşıması ile tanımlanırken; kırılğan narsisizm, aşırı duyarlılık, öz değere ilişkin hassasiyet, onaylanma ve dikkat görme ihtiyacı ve güvensizlik gibi özelliklerle karakterize edilmektedir (Vize ve ark., 2018; Welsh ve ark., 2024). Karanlık kişilik araştırmalarında ise narsisizmin genellikle büyüklenmeci boyutu merkeze alınmaktadır (Jones ve Paulhus, 2014; Vize ve ark., 2018). Bu çerçevede, karanlık kişilik özellikleri bağlamında değerlendirilen subklinik

düzeydeki narsisistik bireyler, büyülenmecilik, bencillik, kendini yüceltme, eşsiz olma inancı, hak sahipliği ve başkalarının ihtiyaçlarına karşı duyarsızlık gibi niteliklerle tanımlanmaktadır (Blötner ve ark., 2022; Visser ve Campbell, 2018).

Psikopati kavramı ise ortaya çıkışından itibaren hem klinik hem de adli literatürde yer bulmuş ve başlangıçta yalnızca bu iki bağlamda ele alınmıştır. Ancak Cleckley'in öncü çalışmaları, modern psikopati kavramsallaştırmalarının gelişimine zemin hazırlamış ve bu doğrultuda, psikopatik özelliklerin yalnızca klinik ve adli örneklerde değil, aynı zamanda genel popülasyon içerisindeki bireylerde de gözlemlenebileceği ileri sürülmüştür (Jones ve Paulhus, 2011; Paulhus ve Jones, 2015; Salekin ve ark., 2001). Bu bağlamda, psikopati de diğer karanlık kişilik özelliklerinde olduğu gibi süreklilik gösteren bir yapı olarak ele alınmakta ve spektrum içerisinde değerlendirilmektedir. Klinik ya da adli örneklerle ile subklinik düzeydeki psikopatik eğilimler arasındaki farkın ise, davranışların içeriğinden çok bu davranışların şiddeti, yaygınlığı ve sıklığı gibi niceliksel ölçütlere dayandığı belirtilmektedir (De Brito ve ark., 2021; LeBreton ve ark., 2006). Psikopatinin de narsisizme benzer şekilde çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu ve genel olarak birincil ve ikincil psikopati olmak üzere iki alt türe ayrıldığı görülmektedir. Birincil psikopati, empati yoksunluğu, duyarsızlık, acımasızlık, suçluk ve / veya pişmanlık eksikliği ve yüzeysel duygulanım gibi özelliklerle karakteri edilirken, ikincil psikopati, antisosyal yaşam tarzı, dürtüsellik, erken dönem davranış sorunları, sorumsuzluk, uzun vadeli planlama eksikliği ve saldırganlık gibi özellikleri içermektedir (Berg ve ark., 2013; Moreira ve ark., 2014; Wall ve ark., 2015). Karanlık kişilik literatüründe ise bu bireyler, saldırgan, duygusuz, soğukkanlı, sorumsuz, sosyal olarak itici, dürtüsel, değişmez, katı stratejilere sahip ve pişmanlık ve empati eksikliği gösteren kişiler olarak tanımlanmaktadır (Jones ve Paulhus, 2011; Paulhus ve Jones, 2015; Southard ve Zeigler-Hill, 2016; Visser ve Campbell, 2018).

Makyavelyanizm, narsisizm ve psikopatiyi kapsayan karanlık üçlü kavramına yönelik araştırmaların artmasıyla birlikte, bu üçlü yapıya alternatif olarak eklenebilecek başka karanlık kişilik özelliklerinin olup olmadığı tartışılmaya başlanmıştır (Jain ve ark., 2023). Bu tartışmalar, görece yakın dönemde subklinik / günlük sadizmin karanlık üçlüye dördüncü bir özellik olarak önerilmesiyle somutlaştırılmıştır. Sadizm, geleneksel olarak suç ve cinsellik bağlamında patolojik bir yapı olarak değerlendirilirken, son yıllarda bu özelliğin yalnızca patolojik bireylerde değil, genel toplumda da belirli düzeylerde görülebileceği öne sürülmüştür. Bu bağlamda tanımlanan subklinik sadizm, bireylerin cinsellikle

sınırlı olmayan biçimde, başkalarına fiziksel, psikolojik ve / veya duygusal acı çektirmekten ya da bu acıya tanıklık etmekten haz alma eğilimini yansıtan daha yumuşak bir sadizm formunu ifade etmektedir. Şiddet içerikli medya ürünlerine ve / veya spor müsabakalarına yönelim, başkalarının acısından keyif alma ya da onları küçük düşürme gibi davranışlar bu eğilimin günlük yaşamdaki örnekleri arasında yer almaktadır (Buckels ve ark.,2013; Erickson ve Sagarin, 2021; Foulkes, 2019; Meere ve Egan, 2017; Paulhus ve Dutton, 2016).

Subklinik sadizm duygusuzluk, empati yoksunluğu ve saldırganlık gibi yönleriyle karanlık üçlü ile ortak bir çekirdeği paylaşıyor da haz alma güdüsüne dayalı zarar verme davranışı ve kışkırtılmamış saldırganlık gibi ayırt edici yönleriyle karanlık üçlü kişilik özelliklerinden farklılaşmaktadır. Bu hem örtüşen hem de ayrışan özellikler, sadizmin karanlık kişilik yapılanmasına dahil edilmesi yönündeki temel gerekçeyi oluşturmaktadır (Mededović ve Petrović, 2015; Paulhus ve ark., 2021b). Bu doğrultuda, Chabrol ve arkadaşları (2009) sadizmin karanlık üçlüye eklenerek yapının karanlık dörtlü (dark tetrad) olarak adlandırılmasını önermişlerdir. Sonraki çalışmalar da bu öneriyi desteklemiş ve makyavelyanizm, subklinik narsisizm, subklinik psikopati ve subklinik sadizmden oluşan karanlık dörtlü kavramı literatürde yer edinmiştir (Lyons, 2019; Paulhus ve Dutton, 2016). Karanlık kişilik özelliklerine ilişkin alan yazın genişledikçe, bu yapıların geçerli ve güvenilir biçimde ölçülmesine yönelik yöntemlerin çeşitlendiği görülmektedir. Özellikle karanlık üçlü kapsamında yürütülen ilk dönem çalışmalarda, her bir kişilik özelliği bağımsız ölçüm araçlarıyla değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, MACH-IV, Narsisistik Kişilik Envanteri (Narcissistic Personality Inventory) ve Öz-Bildirim Psikopati Ölçeği-III (Self-Report Psychopathy Scale-III) karanlık üçlü kişilik özelliklerini bağımsız olarak değerlendirmede en yaygın kullanılan ölçme araçları arasında yer almaktadır. Ancak bu ayrı ayrı kullanılan ölçüm araçlarının birtakım sınırlılıkları zamanla dikkat çekmeye başlamıştır. Ölçeklerin uzunluğu, farklı çalışmalarda farklı ölçeklerin tercih edilmesine bağlı olarak metodolojik tutarlılığın zorlaşması, ölçüm araçlarının belirli yanlılıklar taşıması ve psikometrik özelliklerinin zaman zaman belirsiz kalması gibi nedenlerle karanlık üçlü yapılarını bütüncül ve kısa biçimde değerlendirebilecek ölçüm araçlarına duyulan ihtiyaç artmıştır (Southard ve Zeigler-Hill, 2016; Jonason ve Webster, 2010, Visser ve Campbell, 2018). Bu ihtiyaca yanıt olarak Jonason ve Webster (2010) tarafından geliştirilen Kirli Düzine Ölçeği (Dirty Dozen), her bir karanlık kişilik özelliğini dört madde ile ölçen, toplam 12 maddelik kısa ve pratik bir ölçüm aracı olarak tasarlanmıştır. Ardından, Jones ve Paulhus (2011) tarafından geliştirilen Kısa Karanlık Üçlü Ölçeği (Short Dark Triad; SD3) ise her bir özelliği dokuz maddede değerlendiren ve toplam 27 maddeden oluşan bir

diğer bileşik ölçüm aracı olarak alan yazına kazandırılmıştır. Bu iki ölçüm aracı psikometrik açıdan farklı avantaj ve dezavantajlar taşısa da günümüzde karanlık üçlünün değerlendirilmesinde yaygın biçimde kullanılan bileşik araçlar olarak öne çıkmaktadırlar (Egan ve ark., 2014; Lee ve ark., 2013; Lyons, 2019; Maples ve ark., 2014; Southard ve Zeigler-Hill, 2016). Türkçe alan yazına bakıldığında hem Kirli Düzine hem de Kısa Karanlık Üçlü Ölçekleri'nin Türkçeye çevrilerek uyarlama çalışmalarının yapıldığı ve psikometrik özelliklerinin incelendiği görülmektedir (Eraslan-Çapan ve ark., 2015; Özsoy ve Ardiç, 2017; Özsoy ve ark., 2017; Yaşlıoğlu ve Atılğan, 2018). Bu bağlamda, Türkçe alan yazında da her iki ölçek karanlık üçlü kişilik özelliklerinin değerlendirilmesinde sıklıkla tercih edilmektedir. Bunlara ek olarak, karanlık üçlüyü özgün bir biçimde ve bütüncül olarak değerlendirme amacıyla Türkçe bir ölçüm aracı da geliştirilmiştir. Bekiroğlu (2020) tarafından psiko-sözcükcel yaklaşımla geliştirilen Karanlık Üçlü (K3) Ölçeği, karanlık üçlü kişilik özelliklerini 55 madde aracılığıyla ölçmekte ve yapılan çalışmalar, ölçeğin psikometrik açıdan yeterli düzeyde geçerlik ve güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Bekiroğlu ve Tatar, 2022a; 2022b).

Karanlık üçlüye ek olarak sadizmin de bu yapıya dahil edilmesiyle oluşan karanlık dörtlü kavramı, değerlendirme araçlarına yönelik yeni gereksinimleri gündeme getirmiştir. Bu doğrultuda, ilk aşamada mevcut bileşik karanlık üçlü ölçeklerine ek olarak sadizmi değerlendiren Kısa Sadistik Dörtlü Ölçeği (Short Sadistic Impulse Scale), Sadistik Eğilimlerin Çeşitleri Ölçeği (Varieties of Sadistic Tendencies) ve Sadistik Eğilimlerin Kapsamlı Değerlendirmesi Ölçeği (Comprehensive Assessment of Sadistic Tendencies) gibi bağımsız ölçüm araçlarından yararlanılmıştır. Bununla birlikte, bazı çalışmalarda dört karanlık kişilik özelliğinin her biri için bağımsız ölçekler kullanılarak değerlendirme yapılmış olsa da özellikle sadizm ölçeklerinin kapsayıcılığının yüksek olması, bu özelliğin diğer karanlık yapılarla önemli ölçüde örtüşmesine yol açmıştır. Bu durum, karanlık dörtlünün bütüncül ve ayırt edici biçimde ölçülmesine yönelik yeni ölçeklerin geliştirilmesi gerekliliğini doğurmuştur (Blötnner ve ark., 2022; Paulhus ve ark., 2021a; Welsh ve ark., 2024). Bu gereksinim doğrultusunda Paulhus ve arkadaşları (2021a) tarafından geliştirilen Kısa Karanlık Dörtlü Ölçeği (Short Dark Tetrad), dört kişilik özelliğini hem özgün hem de ortak yönleriyle birlikte değerlendirmeyi amaçlayan bileşik bir ölçüm aracı olarak literatüre kazandırılmıştır. Toplamda 28 maddeden oluşan ölçek, her bir karanlık kişilik özelliğini yedi madde ile ölçmektedir. Ölçeğin psikometrik incelemeleri, karanlık dörtlü yapılarını geçerli ve güvenilir biçimde değerlendirmede umut verici nitelikte olduğunu ortaya koymuştur (Jones ve Paulhus, 2023).

Kısa Karanlık Dörtlü Ölçeği'nin Türkçe çeviri ve uyarlama çalışması Aytaç (2022) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ancak yapılan çalışma, orijinal ölçekteki dört faktörlü yapının Türkçe formda korunamadığını göstermiştir. Ayrıca, bazı maddelerin Türkçe formda birden fazla faktöre yüklendiği ya da beklenen faktörde yer almadığı görülmüş ve bu nedenle ölçekten çıkarıldığı belirtilmiştir. Uyarlanan formda toplam madde sayısı 28'den 21'e düşürülmüş, makyaveyanizm ve sadizm faktörleri iki alt faktöre ayrılmış ve psikopati faktörü ise yalnızca üç madde ile temsil edilmiştir. Her ne kadar bu haliyle ölçek araştırmalarda kullanılabilir olarak değerlendirilmiş olsa da Türkçe formun orijinal yapıyla anlamlı ölçüde farklılaştığı görülmektedir. Bu uyumsuzluk, karanlık dörtlü kişilik özelliklerinin Türkçe alan yazında değerlendirilmesine ilişkin mevcut sınırlılıklara işaret etmektedir.

Karanlık kişilik özelliklerine yönelik çalışmaların artışı, bu yapıların geçerliği ve güvenilirliği sağlanmış ölçüm araçlarıyla değerlendirilmesini her geçen gün daha da önemli hale getirmektedir. Türkçe alan yazına bakıldığında, karanlık dörtlü yapısını bütüncül biçimde değerlendirmeye yönelik yalnızca çeviri temelli bir ölçek bulunduğu, buna karşın, bu dört kişilik özelliğini esas alan Türkçe bir ölçüm aracının henüz geliştirilmediği görülmektedir. Bu doğrultuda, söz konusu bu çalışma, karanlık dörtlü kişilik özelliklerinin Türkçe bir ölçüm aracıyla değerlendirilmesi için bir ölçek geliştirilmesi amacıyla yürütülmüştür.

YÖNTEM

Madde Havuzu

Ölçek geliştirme sürecinin ilk aşamasında, karanlık dörtlü kişilik özelliklerini ölçmeye yönelik kapsamlı bir madde havuzunun oluşturulmasıyla çalışmalara başlanmıştır. Bu doğrultuda, karanlık dörtlünün teorik temellerinin yanı sıra, bileşenlerine (makyaveyanizm, narsisizm, psikopati ve sadizm) ilişkin literatürde yer alan hem bağımsız hem de bileşik ölçüm araçları detaylı biçimde incelenmiştir. İnceleme sürecinde, her bir kişilik özelliğine özgü ayırt edici yönler ile dört yapının ortak paydada bulunduğu temel karanlık eğilimler, kuramsal çerçeve doğrultusunda dikkate alınarak kapsamlı bir taslak madde havuzu oluşturulmuştur.

Oluşturulan bu taslak madde havuzu, sonraki aşamada uzman görüşlerine sunulmuş ve uzmanlardan gelen geri bildirimler doğrultusunda maddeler dilsel uygunluk, anlam bütünlüğü ve içerik geçerliliği açısından gözden geçirilmiştir. Gerekli revizyonların yapılmasının ardından, toplamda 186 maddeden oluşan madde havuzu, ölçeğin ön uygulaması için hazır hale getirilmiştir.

Etik Kurul

Bu çalışma için etik kurul onayı, 06.02.2025 tarihinde Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 2025-44/32 sayılı kararla alınmıştır.

Ön Uygulama

Katılımcılar

Ön uygulama çerçevesinde taslak madde havuzu, 156 kişilik bir katılımcı grubuna uygulanmıştır. Katılımcıların yaşlarının 18-62 arasında ve ortalaması 31,50 (s = 6,92 yıl) olarak hesaplanmıştır. Katılımcı grubunun 83'ü (%53,2) kadın ve 73'ü (%46,8) erkek bireylerden oluşmaktadır. Medeni durumlarına yönelik veriler, katılımcıların 83'ünün (%53,2) bekar, 71'inin (%45,5) evli, 1'inin (%0,6) dul ve 1'inin (%0,6) boşanmış olduğunu göstermektedir. Eğitim düzeyi açısından bakıldığında, katılımcıların, 1'i (%0,6) ilkokul, 2'si (%1,3) ortaokul, 56'sı (%35,9) lise, 91'i (%58,3) üniversite, 4'ü (%2,6) yüksek lisans ve 2'si (%1,3) doktora düzeyinde eğitim aldığını belirtmiştir. Algılanan sosyoekonomik düzey açısından yapılan değerlendirmede ise katılımcıların 8'i (%5,1) gelir düzeyini çok düşük, 28'i (%17,9) düşük, 110'u (%70,5) orta, 8'i (%5,1) yüksek ve 2'si (%1,3) çok yüksek olarak ifade etmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışma kapsamında, 186 maddeden oluşan taslak madde havuzu, beşli Likert tipinde değerlendirme seçeneği (1 = Bana Hiç Uygun Değil; 5 = Bana Çok Uygun) ile yanıtlanacak şekilde düzenlenmiştir. Buna ek olarak, örneklemin demografik özelliklerinin analiz edilebilmesi ve katılımcılara ilişkin daha kapsamlı bilgi edinilebilmesi amacıyla, formun başlangıcına yaş, cinsiyet, medeni durum gibi sosyo-demografik değişkenleri kapsayan sorular da dahil edilmiştir.

Uygulama

Ön uygulamada, katılımcılara kolay ve kartopu örnekleme yöntemleri bir arada kullanılarak ulaşılmıştır. Taslak madde havuzu ile sosyo-demografik sorulardan oluşan form, çevrimiçi anket platformu üzerinden uygulanmıştır. Veri toplama öncesinde, katılımcılara bilgilendirilmiş onam sunulmuş, araştırmanın içeriği, katılımın gönüllülüğe dayalı olduğu ve kişisel verilerin gizliliği gibi etik konular hakkında gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Sürecin bu bölümünde, madde havuzunda yer alan ifadelerin kuramsal yapı ile örtüşme derecesi ve ölçüm katkısı madde analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Sonuçlar

Madde havuzunda yer alan ifadeler her bir karanlık kişilik özelliği açısından bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Öncelikle, madde-toplam puan korelasyonu düşük olan (0,30' un altında) maddeler gözden geçirilmiş hem istatistiksel açıdan zayıf kalan hem de kuramsal temsili yetersiz görülen ifadeler, adım adım havuzdan çıkarılmıştır. Her madde çıkarımının ardından, ilgili kişilik özelliğine yönelik analizler tekrar yürütülmüş ve elde edilen korelasyon değerleri doğrultusunda süreç yinelemeli biçimde sürdürülmüştür. Ayrıca bazı maddeler, içerik açısından daha anlaşılır ve tutarlı hale getirilmek üzere revize edilmiştir. Bu yinelemeli değerlendirme süreci sonucunda, başlangıçta 186 maddeden oluşan havuz, 160 maddeye düşürülmüş ve asıl uygulamaya geçilmek üzere son haline getirilmiştir. Bu aşamada elde edilen verinin sınırlı bir örneklem büyüklüğü olması nedeniyle Açıklayıcı Faktör Analizinin (AFA) uygulaması istatistiksel açıdan mümkün olmamıştır. Bu gerekçeyle faktör analizi çalışmaları, madde havuzunun daha geniş kapsamlı bir katılımcı grubu üzerinde uygulanmasını takiben sonraki ikinci uygulamada gerçekleştirilmiştir.

İkinci Uygulama

Katılımcılar

Ölçeğin son halinde yer alacak maddelerin belirlenmesi amacıyla yürütülen temel uygulama, yaşları 18 ile 70 arasında değişen ve yaş ortalaması 29,77 (\pm 8,57 yıl) olan 570 kişilik bir katılımcı grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Cinsiyet dağılımı bakımından, katılımcıların 309'u (%54,2) kadın ve 261'i (%45,8) erkek bireylerden oluşmaktadır. Medeni durum açısından, 331 katılımcı (%58,1) bekar, 224 katılımcı (%39,3) evli, 6 katılımcı (%1,1) dul ve 9 katılımcı (%1,6) boşanmış olduğunu ifade etmiştir. Eğitim düzeyine bakıldığında, 7 katılımcı (%1,2) ilkokul, 10 katılımcı ortaokul, 172 katılımcı (%30,2) lise, 351 katılımcı (%61,6) üniversite, 27 katılımcı (%4,7) yüksek lisans ve 3 katılımcı (%0,5) doktora düzeyinde eğitim aldığını bildirmiştir. Algılanan gelir düzeyi açısından yapılan değerlendirmede ise katılımcıların 12'si (%2,1) çok düşük, 76'sı (%13,3) düşük, 435'i (%76,3) orta, 44'ü (%7,7) yüksek ve 3'ü (%0,5) çok yüksek gelir düzeyine sahip olduğunu ifade etmiştir.

Veri Toplama Araçları

Ön uygulamanın ardından madde seçimi için uygun görülen 160 maddelik havuz, yine beşli Likert tipi derecelendirme yöntemi (1 = Bana Hiç Uygun Değil; 5 = Bana Çok Uygun) kullanılarak uygulama formuna dönüştürülmüştür. Ayrıca, katılımcı profiline dair bilgi toplanabilmesi amacıyla forma yaş, cinsiyet, gelir durumu gibi temel sosyo-demografik değişkenleri içeren sorular da eklenmiştir.

Uygulama

Madde seçimine yönelik veri toplama süreci, yaklaşık bir ay boyunca sürdürülmüş ve katılım gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Kolay ve kartopu örnekleme yöntemleri kullanılarak ulaşılan katılımcılara anket formu çevrimiçi ortamda sunulmuştur. Uygulamanın başlangıcında, araştırmanın amacı, veri gizliliği ve kullanımına ilişkin bilgileri içeren bilgilendirilmiş onam formu paylaşılmış yalnızca onam veren bireylerden veri toplanmıştır.

Verilerin Analizi

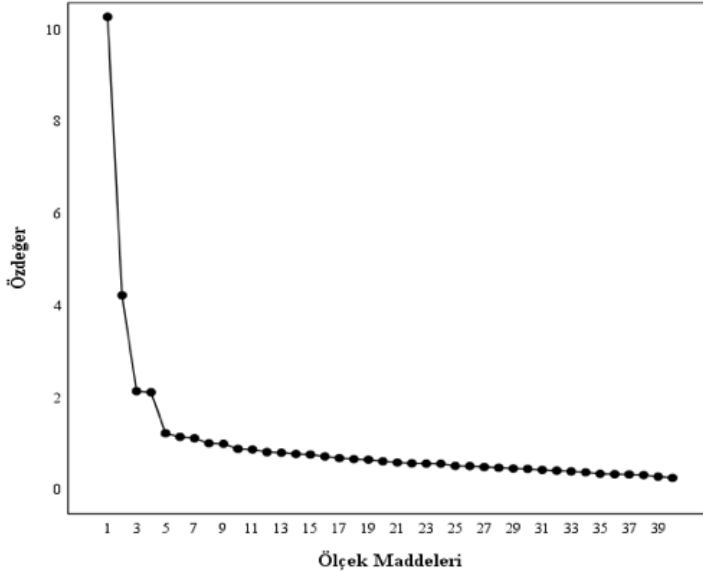
Madde seçimine yönelik analiz süreci hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de madde analizi yöntemleri bir arda kullanılarak yürütülmüştür. Bu analizlerin ardından, elde edilen faktörlerin iç tutarlılık düzeyini belirlemek amacıyla Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Ayrıca, faktörler arası ilişkileri incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla ise AMOS yazılımı kullanılarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Son olarak, ayırt edici geçerlik kapsamında gruplar arası anlamlı farklılıkları belirlemek amacıyla faktör toplam puanları, ortalama puanın ± 1 standart sapma sınırları dikkate alınarak uç gruplar halinde ayrıştırılmış ve bu gruplar arasındaki farklar, bağımsız örneklemler için t-testi ile karşılaştırılmıştır.

Sonuçlar

Madde havuzundan uygun ifadelerin seçilmesine yönelik analiz süreci, AFA ve madde analizi yöntemlerinin eş zamanlı uygulanmasıyla yürütülmüştür. İlk olarak, dört karanlık kişilik özelliğini temsil eden faktörler bağımsız olarak ele alınmış ve 0,30'un altındaki faktör yüküne sahip ifadeler yapıyı temsil gücünün yetersizliği nedeniyle havuzdan çıkarılmıştır. Sonraki aşamada, her faktörde kalan maddelerin madde-toplam puan korelasyon değerleri dikkate alınarak, belirlenen eşik değerin ($< 0,30$) altında kalan ve ölçeğin içsel tutarlılığını zayıflattığı tespit edilen maddeler sistemli biçimde elenmiştir. Süreç, her bir madde çıkarımının ardından analizlerin yeniden yürütülmesiyle tekrarlı bir şekilde ilerlemiştir. Ayrıca, bu madde eleme sürecinde ölçeğin güvenilirliğini yapay biçimde yükseltebilecek anlamca benzer ifadeler de gözden geçirilmiş ve bu tarz maddelerin çıkarılmasına öncelik verilmiştir. Bütün bu analiz süreci boyunca, karanlık kişilik özelliklerinin kuramsal kapsamı içinde kalınmasına ve yapılar arasındaki kavramsal sınırların ayrıştırılmasına odaklanılmıştır. Karanlık kişilik özelliklerine yönelik alan yazında sıklıkla vurgulanan ortak temel eğilimler (örn., empati eksikliği, manipülasyon, saldırganlık vb.) bu ölçekte doğrudan tekrarlayan ifadelerle sunulmamış, her bir özelliğin kendine özgü psikolojik örüntüsünü yansıtan uygun ifadeler aracılığıyla

dolaylı biçimde ele alınmaya çalışılmıştır. Örneğin empati yoksunluğu, psikopati faktöründe duyarsızlık, sadizmde zarar vermekten keyif alma, narsisizmde büyülenmecilik ve makyavelyanizmde ise faydacı manipülasyonu kapsayan ifadeler aracılığıyla temsil edilmiştir. Bu yöntem, ortak özelliklerin her faktörde ilgili yapının özgün bağlamı içinde yansıtılmasına olanak tanırken, faktörlerin kuramsal çerçeveye olan uyumunu da sürdürmeyi hedeflemiştir.

Şekil 1. Madde Havuzu için Özdeğer Dağılımının Gösteren Yamaç Grafiği (Scree Plot)

Açıklayıcı Faktör Analizi bulguları, verinin faktör analizi uygulanması ve anlamlı faktörler elde edilmesi açısından istatistiksel olarak uygun olduğunu ortaya koymuştur (KMO = 0,927; Barlett Küresellik Testi: Ki-kare = 9369,317; $p < 0,001$). Her bir faktörün özgün madde kümesiyle daha net biçimde ayrışmasını sağlamak ve yapılar arası ayrımı güçlendirmek amacıyla analizde Varimax rotasyon tekniği kullanılmıştır. Analiz sonuçları, özdeğerler ve faktör yükleri doğrultusunda, maddelerin dört ayrı ve belirgin faktör etrafında toplandığını göstermektedir. Elde edilen bu dört faktörlü yapı ölçeğin dayandığı kuramsal çerçeve ile anlamlı bir şekilde örtüşmektedir (Şekil 1).

Tablo 1. Seçilen Maddelere Ait Dört Faktörlü Modelin Faktör Yükleri

Maddeler	Faktör 1 (Sadizm)	Faktör 2 (Narsisizm)	Faktör 3 (Makyavelyanizm)	Faktör 4 (Psikopati)
s11	0,537			
s17	0,676			

Karanlık Dörtlü (K4) Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Temel Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

s19	0,611			
s21	0,806			
s23	0,643			
s24	0,825			
s25	0,758			
s29	0,600			
s30	0,801			
s32	0,796			
n1		0,570		
n2		0,530		
n6		0,687		
n18		0,751		
n19		0,761		
n20		0,727		
n24		0,543		
n32		0,722		
n41		0,519		
n47		0,535		
m1			0,742	
m2			0,603	
m4			0,412	
m5			0,657	
m6			0,677	
m12			0,518	
m21			0,536	
m38			0,519	
m42			0,389	
m49			0,508	
p14				0,575
p16				0,425
p20				0,600
p21				0,586
p22				0,503
p23				0,560
p38				0,608
p43				0,419

p44				0,431
p47				0,323
Özdeğer	10,249	4,195	2,111	2,086
Açıklanan Varyans (%)	15,844	11,715	10,827	8,217
Toplamlı Varyans (%)	15,844	27,558	38,386	46,603

*0,30'un altındaki faktör yükleri gösterilmemiştir.

AFA bulguları, seçilen 40 maddeye ilişkin çözümlemede dört faktörlü yapının toplam varyansın %46,603'lük kısmını açıkladığını göstermiştir. Elde edilen bu faktörler hem madde içerikleri hem de kuramsal çerçeve doğrultusunda sırasıyla “Sadizm”, “Narsisizm”, “Makyavelyanizm” ve “Psikopati” şeklinde isimlendirilmiştir. Ölçeğin tamamı ise bu dört karanlık kişilik özelliğini kapsayacak şekilde “Karanlık Dörtlü Ölçeği (K4 Ölçeği)” ismiyle tanımlanmıştır (Tablo 1).

Nihai ölçek yapısı belirlendikten sonra, ölçekte yer alan dört temel faktöre ilişkin madde analizleri her bir faktör özelinde ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2. K4 Ölçeği Faktörlerine İlişkin Madde Analizi Madde-Toplam Korelasyonları

Sadizm (n = 570)	MTK	Narsisizm (n = 570)	MTK	Makyavelyanizm (n = 570)	MTK	Psikopati (n = 570)	MTK
s1	0,500	n1	0,479	m1	0,591	p1	0,408
s2	0,665	n2	0,448	m2	0,598	p2	0,447
s3	0,630	n3	0,558	m3	0,341	p3	0,395
s4	0,736	n4	0,670	m4	0,620	p4	0,473
s5	0,648	n5	0,660	m5	0,592	p5	0,476
s6	0,754	n6	0,635	m6	0,494	p6	0,432
s7	0,762	n7	0,469	m7	0,550	p7	0,530
s8	0,651	n8	0,636	m8	0,624	p8	0,376
s9	0,765	n9	0,484	m9	0,332	p9	0,447
s10	0,741	n10	0,499	m10	0,590	p10	0,344

*MTK: Madde-Toplam Korelasyonu

Yürütülen madde analizleri sonuçlarına göre, 10 maddeden oluşan Sadizm faktörüne ait madde-toplam korelasyon katsayılarının 0,500 ile 0,765 arasında değiştiği görülmektedir. Benzer şekilde, 10 maddeden oluşan Narsisizm faktöründe bu değerler 0,488 ile 0,670 aralığında, Makyavelyanizm faktörüne ilişkin 10 madde için hesaplanan korelasyon katsayıları ise 0,332 ile 0,624 arasında ve son olarak Psikopati faktöründe yer alan 10 maddeye ilişkin madde-toplam korelasyon katsayıları da 0,344 ile 0,530 arasında değişmektedir (Tablo 2).

Faktörlere ilişkin madde analizleri tamamlandıktan sonra, ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla her bir faktör için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar hem tüm grupta hem de kadın ve erkek grupları için ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Ardından, faktörler arası ilişkileri değerlendirmek üzere Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır.

Tablo 3. K4 Ölçeği Faktörlerine Ait Güvenirlik Katsayıları ve Tanımlayıcı İstatistikler

Faktörler	k	Tüm Grup (n = 570)		Kadın Grup (n = 309)		Erkek Grup (n = 261)	
		α	Ort. \pm s	α	Ort. \pm s	α	Ort. \pm s
Sadizm	10	0,913	16,989 \pm 7,048	0,897	15,311 \pm 5,960	0,914	18,977 \pm 7,702
Narsisizm		0,851	31,828 \pm 7,027	0,848	31,236 \pm 7,074	0,856	32,529 \pm 6,918
Makyavelyanizm		0,838	24,289 \pm 7,005	0,851	23,495 \pm 7,107	0,819	25,230 \pm 6,776
Psikopati		0,768	25,400 \pm 6,253	0,747	24,246 \pm 6,014	0,773	26,766 \pm 6,266

Her bir faktöre ilişkin Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları tüm grup ile birlikte cinsiyet grupları (kadın ve erkek) için de ayrı ayrı hesaplanmıştır. Elde edilen güvenilirlik katsayıları Sadizm faktörü için 0,897 ile 0,913; Narsisizm faktörü için 0,848 ile 0,856; Makyavelyanizm faktörü için 0,819 ile 0,851 ve Psikopati faktörü için 0,747 ile 0,773 arasında değişiklik göstermiştir (Tablo 3).

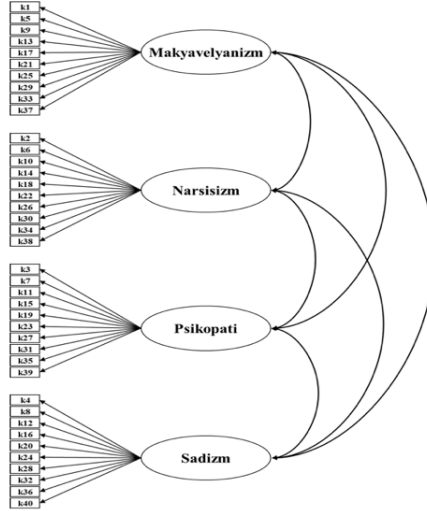
Tablo 4. K4 Ölçeği Faktörleri Arası Korelasyon Sonuçları

Faktörler (n = 570)	Makyavelyanizm	Narsisizm	Psikopati	Sadizm
Makyavelyanizm	-			
Narsisizm	0,360***	-		
Psikopati	0,519***	0,288***	-	
Sadizm	0,613***	0,200***	0,527***	-

***p < 0,001

K4 Ölçeği'ne ait faktörler arasındaki ilişkiler incelendiğinde, Makyavelyanizm faktörü ile Narsisizm ($r = 0,360$), Psikopati ($r = 0,519$) ve Sadizm ($r = 0,613$) faktörleri arasında; Narsisizm ile Psikopati ($r = 0,288$) ve Sadizm ($r = 0,200$) faktörleri arasında; ayrıca Psikopati ile Sadizm faktörleri arasında ($r = 0,527$) istatistiksel açıdan anlamlı, orta ve zayıf düzeyde, pozitif yönlü korelasyonlar saptanmıştır (Tablo 4).

Faktörler arası ilişkilerin belirlenmesinin ardından, K4 Ölçeği'nin yapı geçerliğini değerlendirmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Bu kapsamda, karanlık dörtlü kişilik özelliklerine ilişkin literatür doğrultusunda geliştirilen ve Şekil 2'de gösterilen 40 maddeden ve dört faktörden oluşan model DFA ile test edilmiştir.

Şekil 2. K4 Ölçeği'ne İlişkin DFA Modeli

DFA sonucuna göre modelin, $\chi^2(734) = 2126,978$; $p < 0,001$ olarak ve ki-kare / serbestlik derecesi oranı ise 2,898 olarak hesaplanmıştır. Modelin uyumuna ilişkin hesaplanan yaygın uyum indekslerinden Ortalama Hataların Karekökü (RMR) = 0,080, Uyum İyiliği İndeksi (GFI) = 0,833, Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (AGFI) = 0,813, Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI) = 0,779, Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) = 0,842 ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA) = 0,058 olarak bulunmuştur.

Sonraki aşamada, ölçeğin ayırt edici geçerliğini test etmek amacıyla uç gruplar analizi yapılmıştır. Bu kapsamda, her bir faktörün toplam puanları kullanılarak, ortalama ve ± 1 standart sapma kriteri temelinde uç gruplar oluşturulmuştur. Elde

edilen bu gruplar, ilgili faktör puanları açısından bağımsız örneklem için t-testi ile karşılaştırılmış ve gruplar arasında anlamlı farklar olup olmadığı incelenmiştir.

Tablo 5. Uç Grupların Bağımsız Örneklem için t-Testi Analizi ile Karşılaştırması

Faktörler	Gruplar	n	Ort. ± s	t	sd
Makyavelyanizm	Alt Grup	95	14,484 ± 2,005	-21,360***	141,243
	Üst Grup	90	35,844 ± 3,454		
Narsisizm	Alt Grup	105	21,371 ± 3,580	-42,163***	194
	Üst Grup	91	42,253 ± 3,312		
Psikopati	Alt Grup	94	15,702 ± 2,762	-40,120***	175
	Üst Grup	83	34,904 ± 3,591		
Sadizm	Alt Grup	110	10,000 ± 0,000	-38,126***	92,000
	Üst Grup	93	29,838 ± 5,018		

***p < 0,001

Analiz sonuçları, dört karanlık kişilik faktörü açısından alt ve üst grup toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılıklar bulunduğunu göstermiştir. Makyavelyanizm ($t(141,243) = -21,360$; $p < 0,001$), Narsisizm ($t(194) = -42,163$; $p < 0,001$), Psikopati ($t(175) = -40,120$; $p < 0,001$) ve Sadizm ($t(92,000) = -38,126$; $p < 0,001$) faktörlerinin her birinde alt grubun toplam puan ortalaması üst gruba kıyasla daha düşük bulunmuştur (Tablo 5).

TARTIŞMA

Son yıllarda kişilik kuramları bağlamında karanlık kişilik özelliklerine yönelik bilimsel ilgi, bu yapıların hem kuramsal hem de ölçümsel düzeyde kapsamlı biçimde ele alınmasına zemin hazırlamıştır. İlk olarak makyavelyanizm, narsisizm ve psikopati yapılarından oluşan karanlık üçlü modeli, söz konusu kişilik özelliklerinin özgün ve ortak yönleri çerçevesinde sistematik biçimde tanımlanmış ve bu alan doğrultusunda çeşitli psikometrik araçlar geliştirilmiştir (Bekiroğlu, 2020; Jonason ve Webster 2010; Jones ve Paulhus, 2014). Ancak bireylere zarar vermektense haz alma eğilimini içeren subklinik sadizmin de bu modele dahil edilmesiyle birlikte, karanlık kişilik özelliklerinin daha geniş bir çerçevede kavramsallaştırılmasına yönelik çalışmalar ivme kazanmış ve bu gelişmeler doğrultusunda karanlık dörtlü modeli literatürde özgün bir yapı olarak yer edinmiştir (Buckles ve ark., 2013; Chabrol ve ark., 2009; Paulhus ve ark., 2021a; Welsh ve ark., 2024)

Sadizmin eklenmesiyle oluşturulan bu dört faktörlü yapı, kişilik psikolojisi, endüstri ve örgüt psikolojisi ile klinik psikoloji gibi farklı alt alanlarda kişilerarası

işlevselliği ve sosyal uyumu etkileyebilecek eğilimleri değerlendirmek açısından önemli bir model sunmaktadır (Paulhus ve ark., 2021a). Bununla birlikte, literatürde bu dört yapıyı eşzamanlı ve kuramsal bütünlük içinde değerlendiren ölçme araçlarının sınırlı sayıda olduğu ve geçerlik ve güvenilirliği test edilmiş bilinen tek ölçüm aracının ise Kısa Karanlık Dörtlü Ölçeği (Short Dark Tetrad) olduğu görülmektedir (Paulhus ve ark., 2021a). Her ne kadar söz konusu ölçeğin Türkçe uyarlaması (Aytaç, 2022) yapılmış olsa da Türkçe formunun orijinal ölçek yapısıyla tam uyum göstermediği ve bu nedenle kuramsal modelin ölçümüne yönelik geçerlik açısından bazı sınırlılıklar taşıdığı görülmektedir. Bu doğrultuda, bu çalışmanın temel amacını karanlık dörtlü modelini oluşturan makyavelyanizm, narsisizm, psikopati ve sadizm yapılarını teorik temelleri doğrultusunda bütüncül biçimde değerlendirebilecek, psikometrik özellikleri iyi düzeyde olan Türkçe özgün bir ölçüm aracının geliştirilmesi oluşturmaktadır.

Çalışmaya ölçek geliştirme sürecinin ilk adım olan madde havuzunun oluşturulmasıyla başlatılmıştır. Bu aşamada, her bir karanlık kişilik özelliğinin özgün ve ayırt edici yönlerini kapsayacak biçimde, mümkün olduğunca geniş bir madde havuzunun oluşturulması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda, ilgili literatür ayrıntılı şekilde taranarak, yapıların kuramsal özellikleri incelenmiş ve bu yapılara yönelik daha önce geliştirilmiş ölçüm araçlarındaki madde içerikleri gözden geçirilmiştir. Elde edilen ön madde havuzu, alanında uzman kişilerden alınan geri bildirimler doğrultusunda revize edilmiş ve ön uygulama için son haline getirilmiştir. Sonraki aşamada, ölçek maddelerinin anlaşılabilirliği ve ölçüm yeterliliğini değerlendirmek amacıyla küçük bir örneklem grubuyla (n = 156) ön uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamadan elde edilen veriler üzerinde yapılan madde analizleri sonucunda istatistiksel olarak zayıf kalan, anlamca tekrarlı ya da dil açısından problemli görülen ifadeler ayıklanmış ve gerekli görülen maddeler üzerinde dilsel düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerin ardından, 186 maddeden 160 maddeye indirilen madde havuzu, sonraki temel uygulamada uygulanmıştır.

Yapılan AFA sonucunda elde edilen özdeğerler incelendiğinde, geliştirilen ölçeğin karanlık dörtlü kişilik özelliklerinin kuramsal temeliyle tutarlı biçimde dört faktörlü bir yapı sergilediği görülmüştür. Bu yapı, yamaç birikinti (scree plot) grafiği incelendiğinde de açıkça gözlenmektedir. Faktörlerin içerikleri ve teorik arka planları doğrultusunda, bu dört yapı sırasıyla “Sadizm”, “Narsisizm”, “Makyavelyanizm” ve “Psikopati” olarak adlandırılmış ve ölçeğin bütünü ise Karanlık Dörtlü Ölçeği (K4 Ölçeği) şeklinde isimlendirilmiştir. Her bir faktörün 10’ar madde ile temsil edildiği ölçek, toplamda 40 maddeden oluşturulmuştur.

Ölçeğin açıklanan toplam varyans oranı, dört faktörlü çözümlemenin karanlık dörtlü yapısının %46,60'lık varyansını açıkladığını ortaya koymuştur. AFA'da temel hedef, en az sayıda faktörle en yüksek varyansı açıklanmaktır. Bu bağlamda, açıklanan toplam varyans oranına ilişkin literatürde kesin bir eşik değeri belirtilmemiş olmakla birlikte, bazı araştırmacılar bu oranın %50 olması gerektiğini (Peterson, 2000), bazıları ise %60 düzeyinin daha uygun olduğunu ifade etmektedir (Shkeer ve Awang, 2019). Öte yandan, sosyal bilimler alanında açıklanan toplam varyansın %40 ile %60 arasında olmasının genel olarak yeterli kabul edildiği de bildirilmektedir (Çokluk ve ark., 2012). Bu çerçevede, geliştirilen K4 Ölçeği'ne ait açıklanan varyans oranı, kabul edilebilir sınırlar içerisinde değerlendirilmektedir.

Literatürde yaygın olarak kullanılan Kısa Karanlık Dörtlü Ölçeği'nin geliştirilmesine yönelik çalışmada AFA yapıldığı belirtilmiş olsa da açıklanan toplam varyans oranına dair herhangi bir bilgi sunulmamıştır (Paulhus ve ark., 2021a). Bu nedenle, söz konusu çalışma ile geliştirilen K4 Ölçeği arasında doğrudan bir karşılaştırma yapmak mümkün olmamıştır. Diğer taraftan, Kısa Karanlık Dörtlü Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının yapıldığı çalışmada ise açıklanan toplam varyansın %59,9 olduğu bildirilmiştir. Ancak bu çalışmada, orijinal dört faktörlü yapının korunamadığı ve bunun yerine altı faktörlü bir yapının ortaya çıktığı görülmektedir (Aytaç, 2022). Faktör sayısının artırılması şeklinde yapılan bu değişiklik Türkçe uyarlama çalışmasında açıklanan varyans oranının daha yüksek çıkmasının temel nedeni olarak değerlendirilmiştir.

AFA'nın ardından her bir faktör için gerçekleştirilen madde analizi sonuçlarına bakıldığında, madde-toplam korelasyon değerlerinin Sadizm faktöründe 0,50 ile 0,77, Narsisizm faktöründe 0,49 ile 0,67, Makyavelyanizm faktöründe 0,33 ile 0,62 ve Psikopati faktöründe 0,34 ile 0,53 arasında değiştiği görülmüştür. Dört faktörün tümünde de madde-toplam korelasyon değerlerinin 0,30'un üzerinde olması, maddelerin ölçeğin bütününe temsil etme gücünün yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir (Nunnally, 1978). Faktörlerin iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları hem tüm grup hem de cinsiyet grupları (kadın ve erkek) için hesaplanmıştır. Bu değerler, Sadizm faktörü için 0,90 ile 0,91, Narsisizm faktörü için 0,85 ile 0,86, Makyavelyanizm faktörü için 0,82 ile 0,85 ve Psikopati faktörü için 0,75 ile 0,77 arasında değişiklik göstermiştir. İç tutarlılık güvenilirlik katsayılarının yorumlanmasında literatürde farklı görüşler bulunmakla birlikte, genel olarak 0,70'in üzerindeki değerler kabul edilebilir, 0,80'in üzerindeki iyi ve 0,90'ın üzerindeki çok iyi şeklinde değerlendirilmektedir (George ve Mallery, 2016; Nunnally, 1978). Bu doğrultuda, Sadizm faktörüne ilişkin

güvenirlik katsayıları çok iyi, Narsisizm ve Makyavelyanizm faktörlerine ait katsayılar iyi ve Psikopati faktörüne ilişkin katsayılar ise kabul edilebilir düzeyde bulunmuştur. Genel olarak, ölçeğin ikinci uygulama çalışması verileri için yüksek bir iç tutarlılık güvenilirliği sergilediği görülmüştür.

Kısa Karanlık Dörtlü Ölçeği'nin geliştirildiği çalışmada ise Sadizm, Narsisizm, Makyavelyanizm ve Psikopati faktörlerine ilişkin iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları belirtilen sırayla 0,81, 0,80, 0,75, 0,81 olarak rapor edilmiştir (Paulhus ve ark., 2021a). Bu değerlerle kıyasla, geliştirilen K4 Ölçeği'nin Sadizm, Narsisizm ve Makyavelyanizm faktörlerine ait güvenilirlik katsayılarının daha yüksek düzeyde olduğu, Psikopati faktörü için ise bu durumun tam tersinin ortaya çıktığı görülmektedir. Öte yandan, ölçeğin Türkçe uyarlamasının yapıldığı çalışmada elde edilen güvenilirlik katsayılarıyla karşılaştırıldığında (Aytaç, 2022), K4 Ölçeği'nin dört faktörünün tümü için daha yüksek iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları tespit edilmiştir.

Karanlık dörtlü kişilik özelliklerinin ortak bir çekirdeği paylaşımları, bu yapıların arasındaki ilişkinin incelenmesini daha da önemli kılmaktadır. Bu doğrultuda, faktörler arası korelasyon katsayılarına bakıldığında, Makyavelyanizm ile Narsisim arasında 0,36, Psikopati arasında 0,52 ve Sadizm arasında 0,61; Narsisizm ile Psikopati arasında 0,29, Sadizm arasında 0,20; Psikopati ile Sadizm arasında ise 0,53 düzeyinde ilişkiler elde edilmiştir. Elde edilen bu ilişkiler yön ve büyüklük açısından, Sadizm ile Makyavelyanizm arasındaki ilişki dışında alan yazınla genel olarak tutarlılık göstermektedir. Bununla birlikte, Kısa Karanlık Dörtlü Ölçeği'nin geliştirildiği çalışmada rapor edilen değerlerle karşılaştırıldığında, bu çalışmada elde edilen korelasyon katsayılarının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Diğer taraftan, faktörler arası ilişkilerde, sadizm ile makyavelyanizm arasındaki ilişkinin, sadizm ile psikopati arasındaki ilişkiden daha yüksek düzeyde ortaya çıkması, literatür bulgularıyla kısmen çelişmektedir. Nitekim, meta-analitik düzeyde yürütülen çalışmalarda, sadizm ile psikopati arasındaki korelasyonun, sadizm ile makyavelyanizm arasındaki korelasyondan daha yüksek olduğu rapor edilmektedir (Bonfá-Araujo ve ark., 2022; 2025). Bununla birlikte, makyavelyanizmin manipülatif, sömürücü ve stratejik yapısı doğrultusunda çıkarları için başkalarına zarar verme ya da onların iyiliklerini göz ardı etme eğilimleri ile sadizmin haz alma motivasyonuna bağlı olarak zarar verme davranışı ve başkalarının üzerinde kontrol kurma güdüsü, bu iki özellik arasında gözlemlenen yüksek düzeydeki örtüşmenin muhtemel bir açıklaması olarak değerlendirilmiştir (Buckels ve ark., 2014; Foulkes, 2019; Muris ve ark., 2017).

Bu çalışmada ayrıca, geliştirilen K4 Ölçeği'nin yapı geçerliğini değerlendirmek amacıyla, AFA sonucu ortaya çıkan dört faktörlü yapının model uyumu DFA ile incelenmiştir. Analiz sonucunda elde edilen bazı uyum indeksleri kabul edilebilir düzeyde, bazıları ise kabul edilebilir sınıra yakın değerlerde bulunmuştur. Her ne kadar bu değerler çok güçlü olan bir model uyumuna işaret etmese de karanlık dörtlü kişilik özelliklerinin ortak olarak paylaştıkları çekirdek, bu yapıları birbirinden ayırmayı güçleştirmekte ve dolayısıyla modelin mükemmel bir uyum sergilemesi kuramsal açıdan beklenmemektedir. Bununla birlikte, Kısa Karanlık Dörtlü Ölçeği'nin geliştirildiği çalışmada, hem maddelerin paketlenerek oluşturulduğu bir DFA (parceling) hem de doğrudan madde düzeyinde gerçekleştirilen klasik DFA (non-parceling) olmak üzere iki ayrı analiz gerçekleştirilmiş ve beklenildiği üzere paketlemenin olmadığı klasik DFA'da daha düşük uyum indeksleri elde edilmiştir. Söz konusu çalışmada elde edilen uyum indekslerinin, bu çalışmada elde edilen değerlerle benzer düzeyde olduğu görülmüştür (Paulhus ve ark., 2021a).

Çalışmanın son aşamasında, geçerlik değerlendirmeleri kapsamında ayırt edici geçerliğe yönelik analizler gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, karanlık dörtlü faktörüne ilişkin toplam puanlar temel alınarak, ortalama ve standart sapma değerlerine göre alt ve üst uç (%17'lik) gruplar oluşturulmuştur. İlgili faktör puanları bakımından bu gruplar arasında yapılan karşılaştırmalar sonucunda, beklenen doğrultuda faktörlerin tamamında uç gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Bulgular, alt grupların üst gruplara kıyasla anlamlı düzeyde daha düşük toplam puan ortalamalarına sahip olduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen bu sonuçlar ise geliştirilen ölçeğin yüksek ve düşük düzeyde karanlık kişilik özellikleri sergileyen bireyleri ayırt etme gücüne sahip olduğu şeklinde değerlendirilmekte ve ölçeğin ayırt edici geçerliğine yönelik bir gösterge olarak kabul edilmektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak, bu çalışmada Türkçe bir Karanlık Dörtlü (K4) Ölçeği'nin geliştirilmesi için gerekli olan adımlar sistematik biçimde gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, kuramsal temelle tutarlı olarak dört faktörlü bir yapıda geliştirilen K4 Ölçeği'nin temel psikometrik gereklilikleri büyük ölçüde karşıladığı görülmüştür. Bununla birlikte, ölçeğin psikometrik özelliklerini daha güçlü biçimde ortaya konabilmesi için test-tekrar test yöntemiyle zaman içindeki tutarlılığının değerlendirilmesi ve kriter geçerliği kapsamında benzer ya da bağlantılı olan yapılarla ilişkilerinin incelenmesi önerilmektedir. Ayrıca sonraki çalışmalarda ölçeğin farklı örneklem gruplarında ve farklı alt gruplarda

uygulanmasının hem faktör yapısının ve psikometrik özelliklerinin sınanması hem de dış geçerliliğinin değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Etik kurul onayı: 06.02.2025 tarihinde Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 2025-44/32 sayılı kararla alınmıştır.

Yazar katkısı:

Berra Bekiroğlu: Çalışmanın tüm araştırma süreçlerinden sorumlu olup araştırma fikrinin oluşturulması, desenin planlanması, veri toplama, analiz, yorumlama ve makalenin yazımını dahil olmak üzere tüm süreçleri yürütmüştür.

Doç DR Arkun Tatar. Yöntemsel çerçevenin oluşturulması ve analiz sürecine yönelik teknik danışmanlık sağlamıştır.

Prof Dr Gaye Saltukoğlu: Çalışma sürecine genel akademik rehberlik sağlamış ve çalışmanın geliştirilmesine yön verici katkılarda bulunmuştur.

KAYNAKLAR

Aytaç, M. B. (2022). Karanlık Dörtlü (The Short Dark Tetrad-Sd4) Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması ve Karanlık Dörtlünün Pazarlama Araştırmalarındaki Yerinin Tartışılması. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 129-149.

Bekiroğlu, B. (2020). Karanlık Üçlü Ölçeği'nin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin klinik bağlamda incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.

Bekiroğlu, B., & Tatar, A. (2022a). Karanlık Üçlü (K3) Ölçeği'nin geliştirilmesi ve ilk geçerlik çalışmaları-I. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 8(63), 1552-1564.

Bekiroğlu, B., & Tatar, A. (2022b). Karanlık Üçlü (K3) Ölçeği Geçerlik Çalışmaları-II. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 8(65), 2242-2257.

Berg, J. M., Smith, S. F., Watts, A. L., Ammirati, R., Green, S. E., & Lilienfeld, S. O. (2013). Misconceptions regarding psychopathic personality: Implications for clinical practice and research. *Neuropsychiatry*, 3(1), 63-74.

Blötner, C., & Beisemann, M. (2022). The Dark Triad is dead, long live the Dark Triad: An item-response theoretical examination of the Short Dark Tetrad. *Personality and Individual Differences*, 199, 111858.

- Blötner, C., Ziegler, M., Wehner, C., Back, M. D., & Grosz, M. P. (2022). The nomological network of the Short Dark Tetrad scale (SD4). *European Journal of Psychological Assessment*, 38(3), 187-197.
- Bonfá-Araujo, B., Lima-Costa, A. R., Hauck-Filho, N., & Jonason, P. K. (2022). Considering sadism in the shadow of the Dark Triad traits: A meta-analytic review of the Dark Tetrad. *Personality and Individual Differences*, 197, 111767.
- Bonfá-Araujo, B., Machado, G. M., Lima-Costa, A. R., Otoni, F., Nadeem, M., & Jonason, P. K. (2025). Testing the distinction between sadism and psychopathy: A metanalysis. *Personality and Individual Differences*, 235, 112973.
- Buckels, E. E., Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2013). Behavioral confirmation of everyday sadism. *Psychological Science*, 24(11), 2201-2209.
- Buckels, E. E., Trapnell, P. D., & Paulhus, D. L. (2014). Trolls just want to have fun. *Personality and Individual Differences*, 67, 97-102.
- Chabrol, H., Van Leeuwen, N., Rodgers, R., & Séjourné, N. (2009). Contributions of psychopathic, narcissistic, Machiavellian, and sadistic personality traits to juvenile delinquency. *Personality and Individual Differences*, 47(7), 734-739.
- Christie, R., & Geis, F. (1970). *Studies in Machiavellianism*. New York: Academic Press.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları (Vol. 2)*. Ankara: Pegem akademi.
- De Brito, S. A., Forth, A. E., Baskin-Sommers, A. R., Brazil, I. A., Kimonis, E. R., Pardini, D., Frick, P. J. Blair, R. J. R., & Viding, E. (2021). Psychopathy. *Nature Reviews Disease Primers*, 7(49), 1-21.
- Egan, V., Chan, S., & Shorter, G. W. (2014). The Dark Triad, happiness and subjective well-being. *Personality and Individual Differences*, 67, 17-22.
- Eraslan-Çapan, B., Saticı, S. A., Yılmaz, M. F., & Kayış, A. R. (2015). *Karanlık Üçlü Ölçeği: Türkçeye uyarlama çalışması*. 13. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde sunulmuştur, 7-10 Ekim, Mersin, Türkiye.
- Erickson, J. M., & Sagarin, B. J. (2021). The prosocial sadist? A comparison of BDSM sadism and everyday sadism. *Personality and Individual*

Differences, 176, 110723.

- Fehr, B., Samson, D., & Paulhus, D. L. (1992). The construct of Machiavellianism: Twenty years later. In C. Spielberger, & J. Butcher (Eds.), *Advances in personality assessment*, Vol. 9. (pp. 77–116). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Foulkes, L. (2019). Sadism: Review of an elusive construct. *Personality and Individual Differences*, 151, 109500.
- Foulkes, L. (2019). Sadism: Review of an elusive construct. *Personality and Individual Differences*, 151, 109500.
- George, D., & Mallery, P. (2016). *IBM SPSS Statistics 23 Step by Step: A Simple Guide and Reference* (14th ed.). Routledge.
- Jain, N., Kowalski, C. M., Johnson, L. K., & Saklofske, D. H. (2023). Dark thoughts, dark deeds: An exploration of the relationship between the Dark Tetrad and aggression. *Current Psychology*, 42(21), 18017-18032.
- Jonason, P. K., & Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: a concise measure of the dark triad. *Psychological Assessment*, 22(2), 420-432.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2009). Machiavellianism. In M. R. Leary, & R. H. Hoyle (Eds.), *Handbook of individual differences in social behavior* (pp.93-108). New York: the Guilford Press.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2014). Introducing the short dark triad (SD3) a brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21(1), 28-41.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2023). Short Dark Triad and Short Dark Tetrad. In P. K. Jonason (Ed.), *Shining light on the dark side of personality: Measurement properties and theoretical advances* (pp. 215-230). Hogrefe.
- Jones, D. N., & Paulhus, D.L. (2011). Differentiating the Dark Triad within the interpersonal circumplex. In L. M. Horowitz, & S. Strack (Eds.), *Handbook of interpersonal psychology: theory, research, assessment, and therapeutic interventions* (pp.249-269). New York: Wiley and Sons.
- LeBreton, J. M., Binning, J. F., & Adorno, A. J. (2006). Subclinical psychopaths. In J. C. Thomas, & D. L. Segal (Eds.), *Comprehensive handbook of personality and psychopathology: volume 1* (pp. 388-411). Hoboken, NJ: John Wiley and Sons, Inc.
- Lee, K., Ashton, M. C., Wiltshire, J., Bourdage, J. S., Visser, B. A., & Gallucci,

- A. (2013). Sex, power, and money: prediction from the Dark Triad and Honesty-Humility. *European Journal of Personality*, 27(2), 169-184.
- Lyons, M. (2019). Introduction to the Dark Triad. In M. Lyons (Ed.), *The dark triad of personality: narcissism, machiavellianism, and psychopathy in everyday life* (pp. 1-37). Academic Press.
- Maples, J. L., Lamkin, J., & Miller, J. D. (2014). A test of two brief measures of the dark triad: The Dirty Dozen and Short Dark Triad. *Psychological Assessment*, 26(1), 326-331.
- Mededović, J., & Petrović, B. (2015). The Dark Tetrad: Structural properties and location in the personality space. *Journal of Individual Differences*, 36(4), 228-236.
- Meere, M., & Egan, V. (2017). Everyday sadism, the Dark Triad, personality, and disgust sensitivity. *Personality and Individual Differences*, 112, 157-161.
- Meng, X., Li, C., Liu, D., & Xu, Y. (2022). The super-short Dark Tetrad: Development and validation within the Chinese context. *Personality and Individual Differences*, 188, 111459.
- Moreira, D., Almeida, F., Pinto, M., & Fávero, M. (2014). Psychopathy: A comprehensive review of its assessment and intervention. *Aggression and Violent Behavior*, 19(3), 191-195.
- Muris, P., Merckelbach, H., Otgaar, H., & Meijer, E. (2017). The malevolent side of human nature: A meta-analysis and critical review of the literature on the dark triad (narcissism, Machiavellianism, and psychopathy). *Perspectives on Psychological Science*, 12(2), 183-204.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Özsoy, E., & Ardiç, K. (2017). Karanlık Üçlü'nün (Narsisizm, Makyavelizm Ve Psikopati) iş tatminine etkisinin incelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(2), 391-406.
- Özsoy, E., Rauthmann, J. F., Jonason, P. K., & Ardiç, K. (2017). Reliability and validity of the Turkish versions of Dark Triad Dirty Dozen (DTDDT), Short Dark Triad (SD3-T), and Single Item Narcissism Scale (SINS-T). *Personality and Individual Differences*, 117, 11-14.
- Paulhus, D. L., & Dutton, D. G. (2016). Everyday sadism. In V. Zeigler-Hill, &

- D. K. Marcus (Eds.), *The dark side of personality: Science and practice in social, personality, and clinical psychology* (pp. 109-120). American Psychological Association.
- Paulhus, D. L., & Jones, D. N. (2015). Measures of dark personalities. In G. J. Boyle, D. H. Saklofske, & G. Matthews (Eds.), *Measures of personality and social psychological constructs* (pp. 562-594). Academic Press.
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of research in personality*, 36(6), 556-563.
- Paulhus, D. L., Buckels, E. E., Trapnell, P. D., & Jones, D. N. (2021a). Screening for dark personalities: The Short Dark Tetrad (SD4). *European Journal of Psychological Assessment*, 37(3), 208-222.
- Paulhus, D. L., Gupta, R., & Jones, D. N. (2021b). Dark or disturbed?: Predicting aggression from the Dark Tetrad and schizotypy. *Aggressive Behavior*, 47(6), 635-645.
- Peterson, R. A. (2000). A meta-analysis of variance accounted for and factor loadings in exploratory factor analysis. *Marketing Letters*, 11(3), 261-275.
- Salekin, R. T., Trobst, K. K., & Krioukova, M. (2001). Construct validity of psychopathy in a community sample: A nomological net approach. *Journal of Personality Disorders*, 15(5), 425-441.
- Shkeer, A. S., & Awang, Z. (2019). Exploring the items for measuring the marketing information system construct: An exploratory factor analysis. *International Review of Management and Marketing*, 9(6), 87-97.
- Southard, A. C., & Zeigler-Hill, V. (2016). Measuring the dark side of personality. In U. Kumar (Ed.), *The wiley handbook of personality assessment* (1st ed.), (pp. 119-133). John Wiley and Sons.
- Visser, B. A., & Campbell, S. (2018). Measuring the dark side of personality. In V. Zeigler-Hill, & T. K. Shackelford (Eds.), *The SAGE handbook of personality and individual differences* (pp. 573-591). SAGE Publications Ltd.
- Vize, C. E., Lynam, D. R., Collison, K. L., & Miller, J. D. (2018). Differences among dark triad components: A meta-analytic investigation. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 9 (2), 101-111.
- Wall, T. D., Wygant, D. B., & Sellbom, M. (2015). Boldness explains a key

difference between psychopathy and antisocial personality disorder. *Psychiatry, Psychology and Law*, 22(1), 94-105.

Welsh, C. A., Ferguson, L. M., Mckeown, L., Gerlach, T. M., Dumas, M., Truhan, T. E., & Papageorgiou, K. A. (2024). Assessing Dark Tetrad traits: A COSMIN systematic review of measurement instruments available. *Personality and Individual Differences*, 217, 112431.

Wilson, D. S., Near, D., & Miller, R. R. (1996). Machiavellianism: a synthesis of the evolutionary and psychological literatures. *Psychological Bulletin*, 119(2), 285-299.

Yaşlıoğlu, D. T., & Atılğan, Ö. (2018). Karanlık Üçlü Ölçeği: Türkçe'ye uyarlama, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(3), 725-739.

Zeigler-Hill, V., & Marcus, D. K. (Eds.). (2016). Introduction: A bright future for dark personality features? In V. Zeigler-Hill & D. K. Marcus (Eds.), *The dark side of personality: Science and practice in social, personality, and clinical psychology* (pp. 3-22). American Psychological Association.